

*Skiriama rūmų 75 metų atidarymo ir 20 metų atgavimo
iš Rusijos kariuomenės sukaktims paminėti*

KAUNO ĮGULOS KARININKŲ RAMOVĖ

Lietuvos kariuomenės reprezentaciniai rūmai

RAMOVĖS KŪRIMO PRADŽIA

Karininkų ramovės veiklos pradžia laikoma 1919 m. liepos 23 d., kai buvo įsteigtas Kauno įgulos karių klubas. 1922 m. lapkričio 19 d. brg. gen. Vlado Nagiaus-Nagevičiaus iniciatyva Kauno įgulos karininkai įkūrė Karininkų korporacijos klubą. Dar tais pačiais metais jis buvo pervardytas Lietuvos kariuomenės karininkų ir karo valdininkų klubu. Klubas susiejo visus nepriklausomos Lietuvos karininkus, karo gydytojus ir kapelionus į vieną šeimą.

KAIP ATsirADO PAVADINIMAS „RAMOVĖ“

Ilgainiui klubas, kaip organizacija, ėmė neatitikti karininkų lūkesčių, o ir pats žodis „klubas“ tuo laiku buvo įgavęs neigiamą atspalvį. Tad brg. gen. V. Nagiaus-Nagevičiaus iniciatyva kreiptasi į garsų kalbininką Joną Jablonskį su prašymu pasiūlyti kitą šios organizacijos pavadinimą. J. Jablonskis pateikė du terminus – „romuva“ ir „ramovė“ (abu žodžius kalbininkas traktavo kaip sinonimus). Nuspręsta kaip pavadinimą pasirinkti žodį „ramovė“, nes jo reikšmė, nelygu romuvos, irgi nusakė tam tikrą simbolinį kultūros židinį, susiejantį ir saugantį visus nuo karo vargų. 1924 m. balandžio 30 d. krašto apsaugos ministro įsakymu klubas pavadintas Lietuvos karininkų ramove. Kiekvienas dalinys turėjo savo ramovę, tačiau pagrindine Ramove laikyti A. Mickevičiaus gatvėje įkurti kariuomenės reprezentaciniai rūmai.

NAUJŲ RŪMŲ STATYBA

Pirmieji Ramovės rūmai (dabar juose įsikūrusi Politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, daug kitų organizacijų) buvo įrengti nežinomo autoriaus suprojektuotame dviaukščiame pastate Laisvės alėjos ir A. Mickevičiaus gatvės kampe. Pusapskričiai langais suskaidytas statinio fasadas – iš Vokietijos atkeliavusio ir XIX amžiuje Rusijoje paplitusio arkadų stiliaus. Padedant prof. Vladimirui Dubeneckiui ir inžinieriui ltn. Jonui Šimoliūnui, iš dvarininko Justino Strumilos išnuomoti rūmai buvo rūpestingai suremontuoti ir tinkamai įrengti per kelis mėnesius.

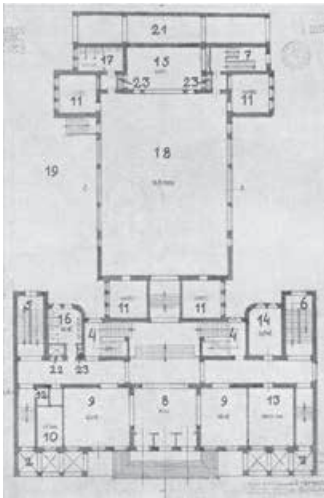
Kadangi tarpukariu valstybės gyvenimas rutuliojosi Kaune (1920–1939 metais Vilnius buvo okupuotas lenkų), prireikė naujų, erdvesnių Ramovės rūmų – kad būtų tinkamiau reprezentuojama valstybė, pagerintas jos prestižas. Tuomet laikinojoje sostinėje tokio statinio nebuvo, tad 1930-aisiais karininkų iniciatyva priimtas sprendimas statyti naujus reprezentacinius rūmus. Jų statybą finansavo bemaž patys karininkai. Jie kas mėnesį Ramovei, kaip organizacijai, mokėjo fiksuotą mokestį (3-įjį dešimtmetį – 2 procentus, 4-ąjį dešimtmetį – 1 procentą gaunamo tarnybinio atlygio). Dar 780 000 litų paskola – Prezidento ir Ministro Pirmininko pritarimu – gauta iš valstybės taupomųjų kasų.

1930 metais buvo paskelbtas tarptautinis Ramovės rūmų eskizinio projekto konkursas. Jame iš 30 pateiktų projektų geriausiu pripažintas estų architektų Elmarko Lohko ir Herberto Johansono projektas. Tačiau jis ne visai atitiko reikalavimus, todėl dar kartą buvo paskelbtas konkursas ir projektuoti rūmus patikėta geriausiems Lietuvos specialistams. Projektą parengė ir statybą prižiūrėjo architektas dr. Stasys Kudokas, jam talkino inžinierius Kazys Krikščiukaitis, inžinierius konstruktorius Anatolijus Rozenbliumas. Interjerą kūrė architektas Jonas Kova-Kovalskis ir daug kitų žinomų menininkų bei amatininkų.

■ ĮDOMŪS FAKTAI

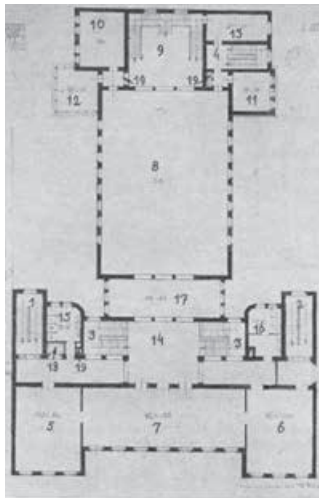
Rūmų statyba kainavo 1 270 000 litų.

Rūmų plotas – 42 052 kvadratiniai metrai, tūris – apie 25 000 kubinių metrų.

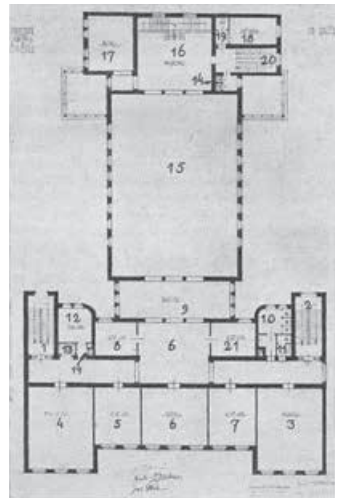
1. Pirmo aukšto planas

1-išoriniai laiptai (vyriausiasėjimas), 2-pagalbinisėjimas, 3-atsarginisėjimas, 4-paradiniai laiptai į salę, 5-kasdieniniai laiptai, 6-atsarginiai laiptai, 7-užpakaliniai laiptai, 8-vestibiulis, 9-rūbinė, 10-ponių kambarys, 11-kabinetai, 12-šveicorių kambariukas, 13-Ramovės raštinė ir biblioteka, 14-Ramovės šeimininko kambarys, 15-bufetas, 16-vyrų W. C., 17-moterų W. C., 18-restoranas, 20-laipteliai iš restorano į aikštelę, 21-įvažiavimas, 22-liftas, 23-valgių liftas

2. Antro aukšto planas

1-kasdieniniai laiptai, 2-atsarginiai laiptai, 3-paradiniai laiptai, 4-užpakaliniai laiptai, 5-Vytauto seklyčia, 6-Prezidento kambarys, 7-mažoji salė, 8-didžioji salė, 9-laiptų salionėlis, 10-salioniukas, 11-kabinetas, 12-žiemos sodelis, 13-artistų kambarys, 14-holas, 15-W. C., 16-moterų W. C., 17-avansalė, 18-liftas, 19-valgių liftai

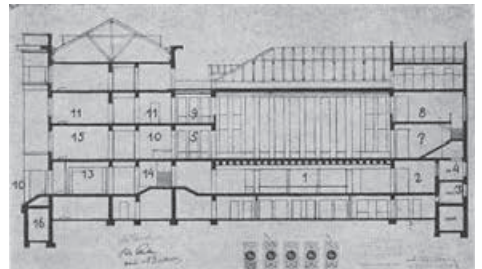
3. Trečio aukšto planas

1-kasdieniniai laiptai, 2-atsarginiai laiptai, 3-skaitykla, 4-biliardo kambarys, 5-kortų kambarys, 6-valgykla, 7-moterų seklyčia, 8-kabinetas, 9-balkonas, 10-vyrų W. C., 11-moterų W. C., 12-valgių šildomas kambarys, 13-liftas, 14-valgių liftas, 15-didžioji salė, 16-balkonas, 17-salionas, 18-artistų kambarys, 19-artistų W. C., 20-užpakaliniai laiptai, 21-šachmatų kambarys

4. Išilginis pjūvis

1-restoranas, 2-bufetas, 3-įvažiavimas, 4-sandėlis, 5-avansalė, 6-didžioji salė, 7-laiptų salionėlis, 8-balkonas, 9-balkonas, 10-holas, 11-valgykla, 12-vyriausiosėjimas, 13-vestibiulis, 14-paradiniai laiptai, 15-mažoji salė, 16-šaudykla

Brėžiniai ir jų aprašymai paimti iš 1936 m. kovo 1 d. žurnalo „Kardas“ Nr. 5 (234)

Iskilmingo rūmų atidarymo 1937 m. balandžio 23 d. akimirkos

1937 m. balandžio 23-iąją – antrojo Lietuvos globėjo šv. Jurgio dieną – įvyko iškilmingas Karininkų ramovės rūmų atidarymas. Organizacijos tikslai buvo apibrėžti įstatyme: „Ugdyti karininkų tarpe tautinę dvasią ir kariškas tradicijas, skleisti visuomenėje krašto gynimo idėjas, remti karininkų kultūrinius ir ekonominius reikalus, palaikyti karininkų tarpe draugiškus santykius.“ (Ištrauka iš Krašto apsaugos ministerio brig. ge. Dirmanto kalbos, pasakytos per iškilmingą Ramovės atidarymą balandžio 23 dieną. Kardas, 1937, gegužės 1, nr. 9 (263), p. 205.) Visuomenė neatskiriama nuo kariuomenės, o kariuomenė – nuo tautos. Per atidarymo ceremoniją Prezidentas Antanas Smetonas kalbėjo: „Jokia kita, tariant simboliškai, šeima, kaip kariuomenė nėra taip žymi ir didi ir nesveria tiek mūsų tautos gyvenime. Kariuomenė ne tik saugo ir gina mūsų tėvynės ribas, ne tik auklėja ir ruošia ginklo galiai mūsų jaunimą, ji taip pat neša, išskėlus augštai, ir kultūros švyturį. Dėl to jai mes turime labai daug pagarbos ir vilties joje dedame.“ (Ištrauka iš Lietuvos Respublikos Prezidento Antano Smetonos kalbos, pasakytos per iškilmingą Ramovės atidarymą 1937 metų balandžio 23 dieną. Kardas, 1937, gegužės 1, nr. 9 (263), p. 204.) Ramovė organizavo paskaitas tiek savo patalpose, tiek už jų sienų, rėmė mokslą, nuo 1933 metų leido iliustruotą laikraštį „Kardas“. Rūmuose buvo įsikūrusi Lietuvos didžiosios kunigaikštienės Birutės karininkų šeimų moterų draugija, suvienijusi karininkų žmonas, seseris, dukteris bendrai kultūrinei ir šviečiamajai veiklai.

RAMOVĖS VEIKLA OKUPACIJŲ METU

1940 m. gruodžio 31 d. Ramovės rūmus perdavus Sovietų Sąjungos 11-ajai armijai, baigėsi pirmasis šios Lietuvos karininkų organizacijos veiklos etapas. Į Lietuvą įžengus vokiečiams (vokiečių okupacija truko nuo 1941 iki 1944-ųjų), komendanto gen. Roberto Polio (Robert Pohl) įsakymu Ramovė gražinta, tačiau jos veikla varžyta. Nepaisant okupacijos sunkumų, prisidengus Lietuvos blaivinimo sąjungos vardu, karininkų organizacijos kultūrinė veikla tęsta iki 1944 m. gegužės mėnesio. Sunkiausias Ramovės gyvavimo tarpsnis – antroji sovietų okupacija. 1944–1945 metais joje veikė sovietų armijos karo ligoninė. Pasibaigus karui ir panaikinus ligoninę, pastate įkurti sovietų armijos Kauno garnizono (įgulos) Karininkų namai. Sovietų karininkai šiuos rūmus dėl ypatingo jų eksterjero ir interjero grožio vadino taip: *Lučij dom oficerov v Sojuze* (liet. *Geriausi Karininkų namai visoje Tarybų Sąjungoje*). Tačiau rūmai nepuoselėti. Rūsyje buvo įrengta valgykla, vestibulyje atsisakyta drabužinių, pirmame aukšte buvęs restoranas paverstas šokių sale – joje organizuoti ne itin gero atgarsio susilaukę šokiai, Didžiojoje salėje vyko socialistinių švenčių, įvairių sukakčių minėjimai, trečio aukšto fojė suskaidyta pertvaromis, viešbutis pritaikytas muzikos mokyklos reikmėms, lodžijos įstiklintos...

PASTANGOS ATGAUTI RAMOVĘ

1988 m. lapkričio 23 d. buvo sudaryta Karininkų iniciatyvinė Ramovės atgavimo grupė. Grupei teko du kartus pasitelkti ginkluoto spaudimo priemones, nes vis nepavykdavo jos atgauti. Galutinai Ramovė perimta tik 1992 m. birželio 18 d. karine jėga. Tą dieną pasirašytas ir Ramovės rūmų perdavimo aktas. Jį pasirašė Rusijos Federacijos įgaliotinis gen. ltn. Fiodoras Melničiukas ir Lietuvos Respublikos įgaliotinis plk. Jonas Paužuolis. Pirmuoju Ramovės komendantu tapo kpt. Arnoldas Taujanskas. 1995 m. lapkričio 11 d., kaip ir tarpukariu, išrinkta seniūnų taryba, o jos pirmininku paskirtas kpt. Gediminas Reutas. 2000 m. balandžio 21 d., Lietuvos karininkų ramovės reprezentacinius rūmus perdavus Lietuvos kariuomenei, įkurta Lietuvos kariuomenės Kauno įgulos karininkų ramovė. Ramovėi tapus Lietuvos kariuomenės struktūros dalimi, netrukus pradėta restauruoti jos pastato vidų ir išorę. Pagrindinis siekis – kiek įmanoma autentiškiau atkurti statinio erdves ir išorę.

Didžioji salė

Baltijos šalių gynybos ministrų susitikimas

NATO šalių šachmatų čempionatas

RAMOVĖS DABARTINĖ VEIKLA IR ATEITIES PERSPEKTYVOS

Ramovė – tai slenkstis tarp kariuomenės ir visuomenės. Todėl ji aktyviai dalyvauja kariniuose ir visuomeniniuose renginiuose, bendradarbiauja su patriotinėmis visuomeninėmis organizacijomis, rengia valstybinių, kariuomenės švenčių bei atmintinų dienų iškilmes, parodas, koncertus, bendradarbiauja su profesionalų ir mėgėjų meno kolektyvais, organizuoja paskaitas, kitus renginius, ugdančius kariuomenės ir visuomenės pilietinę bei kultūrinę savimonę, konkursus, koncertus kariuomenės daliniams, teminius vakarus, žaidimus, viktorinas, sporto varžybas, ekskursijas, keliones ir kita, rūpinasi poilsiu, palaiko dalykinius bei kūrybinius ryšius su savivaldybėmis, universitetais, kultūros įstaigomis, mokyklomis.

Kaip ir tarpukariu, pagrindiniai įstaigos tikslai yra šie:

- skleisti valstybės gynimo idėjas ir stiprinti Lietuvos kariuomenės ryšį su visuomene, puoselėti ir kurti Lietuvos kariuomenės tradicijas, tautinę kultūrą, prisidėti prie visuomenės švietimo karybos klausimais;
- organizuoti kultūros renginius ir sudaryti sąlygas karininkų klubo bei visuomeninių organizacijų, bendradarbiaujančių su krašto apsaugos sistemos institucijomis, veiklai;
- organizuoti karių ir jų šeimų laisvalaikį, tapti Lietuvos karininkijos ir karių šeimų traukos centru;
- ugdyti karininko asmenybę, kolektyvą, prisidėti prie karių ir karininkų motyvacijos didinimu;
- stiprinti ryšius su kitų valstybių kariuomenių panašią veiklą vykdančiomis įstaigomis ir asociacijomis;
- bendradarbiauti su krašto apsaugos sistemos institucijomis, saugant ir pagerbiant žuvusių žymių karvedžių atminimą, minint mūsų sukaktis;
- koordinuoti karininkų ir seržantų klubų veiklą.

RŪMŲ EKSTERJERAS IR INTERJERAS

Naujieji karininkų ramovės reprezentaciniai rūmai suprojektuoti remiantis renesanso planavimo principais ir atsižvelgiant į moderniojo meno formas bei elementus. Renesanso stiliui būdingo plastikos dekoro atsisakyta. Interjeras sukurtas derinant klasikinius, modernistinius ir tautinius motyvus. Naudota daug dirbtinio marmuro (autorius J. Dubovskis-Dubauskas), įvairių rūšių parketo, pilkšvų tonų mozaikinio betono. Visos detalės (langu, radiatorių kaltinės grotelės, sietynai, sieniniai šviestuvai, durys, kt.) padarytos pagal dr. S. Kudoko brėžinius. Veidrodžius specialiai Ramovei pagamino J. Kameneckio fabrikas. Statinio erdves daugiausia gražino architekto Jono Kovos-Kovalskio suprojektuoti ir Vinco Klioklio dirbtuvėse pagaminti baldai.

■ ĮDOMŪS FAKTAI

Statinio plano ypatumai – simetriškumas ir pabrėžta centrinė ašis.

Fasadą puošia lodžijos (4 aukštas), išoriniai laiptai ir arkados (1 aukštas), jo langus – juodos grotelės su bronziniais renesanso stiliaus ornamentais.

Pagrindinės stiklo durys dekoruotos bronzinėmis grotelėmis, o virš durų esti Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos herbai.

Fasado centre viršuje stovi skulptoriaus Broniaus Pundziaus sukurta trijų karžygių skulptūra. Ji yra tapusi Kauno įgulos karininkų ramovės simboliu.

Iki šiol statinyje veikia tarpukario liftas su užtraukiamomis grotomis.

Fasado langus puošiā juodos grotelēs su bronziniais renesanso stiliaus elementais

Ramovēs fasadas

Buvusioje žurnalo „Kardas“ redakcijoje ir Ramovės raštiniėje įrengtas muziejus

PIRMASIS AUKŠTAS

Didžiąją pirmo aukšto dalį užėmė restoranas „Trys milžinai“. Taip jis simboliškai pavadintas pagal rūmų fasadą puošiančią skulptoriaus Broniaus Pundziaus trijų karžygių skulptūrą. Švelni, šviesi sienų spalva, žalios užuolaidos ir modernūs, bet paprasti, skoningi žalios odos ir ažuolo baldai teikė restoranui jaukumo. Baldus, bufetą, barą ir orkestro pakylą suprojektavo J. Kova-Kovalskis, o pagamino V. Klioklio dirbtuvės. Iš restorano vienos durys vedė į uždarą kiemelį – vasaros oranžeriją (neišlikusi). Kalbama, neva restorane galėjo lankytis tik karininkai su savo svečiais, sužadėtinėmis arba žmonomis. Per renginius ar priėmimus ponios neretai vilkėdavo tautinius drabužius. Netgi gyvavo nerašyta taisyklė, kad juos privalo turėti kiekviena save gerbianči karininko žmona. Nors restorano būta prabangaus, nesusipratimų neišvengta. Vienas anekdotui tolygus įvykis užfiksuotas Ramovės siela vadinto brg. gen. V. Nagiaus-Nagevičiaus tarnybiniame rašte. Jame priekaištaujama restorano vedėjui dėl esą per vakarienę su lenkų karininkų delegacija patiektos „vištos sportininkės“. Pasak generolo, vištiena buvusi tokia kieta, kad jos nepadėjo įveikti nė vienas stalo įrankis.

Šiuo metu restorano patalpose įsikūrusi kavinė. Buvusioje žurnalo „Kardas“ redakcijoje ir Ramovės raštinėje įrengtas muziejus. Jame daugiausia eksponuojami su tarpukario Ramovės veikla susiję daiktai.

Nuo pirmo iki ketvirto aukšto galima pakilti vienu unikaliausių Lietuvos inžinerijos įrenginių – liftu su užtraukiamomis geležinėmis grotomis. Dabar paprastai tokių liftų tepamatysi istoriniuose filmuose.

Salės puošmena – manoma, pačios Prezidento žmonos Sofijos Smetonienės dovanotas prabangus fortepijonas „Steinway“ (1936 m.)

Langus ir radiatorius gražina bronzinės grotelės su tulpių motyvais

Lubas puošia trijų spalvų šviestuvai

Balkonai dekoruoti B. Pundziaus sukurtais bareljefais su stilizuotais Lietuvos kariuomenės dalinių ženklais (nuotraukoje – vienas iš dviejų balkonų)

ANTRASIS AUKŠTAS

Šiame aukšte įrengtos reprezentacinės patalpos: Didžioji salė, Vytauto Didžiojo seklyčia – atspindėjusi šlovingą ir didingą Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės praeitį, Prezidento kambarys – simbolizavęs tarpukario Lietuvą, ir Mažoji salė, dar vadinama Kunigaikščių mene.

Didžioji salė. Dirbtiniu marmuru dengtos kolonos, ištaigingi šviestuvai, radiatorių grotelės, kitos interjero detalės suteikia salei iškilmingumo ir net prašmatnumo. Dėl labai geros akustikos joje rengti koncertai, iškilmingi posėdžiai, paskaitos, pokyliai. Tai daroma ir šiandien. Salės puošmena – manoma, pačios Prezidento žmonos Sofijos Smetonienės dovanotas prabangus fortepijonas „Steinway“ (1936 m.), dar vadinamas fortepijonų karaliumi. Iki šiol yra puikiai išsilaikiusios šio instrumento akustinės savybės.

■ ĮDOMŪS FAKTAI

Tai didžiausia rūmų erdvė: plotas – 330 kvadratinį metrų, aukštis – daugiau nei 8 metrai.

Salės planas – simetrinis.

Balkonai dekoruoti skulptoriaus Broniaus Pundžiaus kurtais bareljefais su stilizuotais Lietuvos kariuomenės dalinių ženklais (vienas neišlikęs), langai ir radiatoriai – bronzinėmis grotelėmis su tulpių motyvais (lietuvių liaudies kūryboje tulpių arba lelijų motyvai naudojami dar nuo žalvario amžiaus).

Lubas puošia trijų spalvų šviestuvai.
Dominuojanti spalva – dramblio kaulo.

Greta salės veša žiemos sodas (tarpukariu sodo pasieniuose žaliavo 56 aukštaūgiai augalai, o viduryje čiurleno fontanelis; iki šių dienų neišliko nei augalai, nei fontanas).

Prezidento kambarys įrengtas lietuvišku stiliumi, siejant tautinį ir modernųjį meną. Oficialiai kambarys buvo skirtas Prezidento Antano Smetonos neformaliai bendravimui su svečiais. Pagrindinis puošybos elementas – juodo dirbtinio marmuro židiny, dekoruotas grotelėmis, padarytomis iš Pirmojo pasaulinio karo patrankos sviedinių. Išpūdingai atrodo dailininko Gerardo Bagdonavičiaus sukurti baldai, ypač krėslai. Jie ne tik dailūs, bet ir ergonomiški. Sakoma, krėslai tokie patogūs, kad nugaros nepaskausta išsėdėjęs juose net pusę paros. Prezidento kambarys – ryškiausias ir reikšmingiausias Lietuvos XX amžiaus profesionaliosios architektūros tautinio stiliaus pavyzdys.

■ *ĮDOMŪS FAKTAI*

Kambario plotas – 80 kvadratinų metrų.

Sienos apmuštos tautinių raštų audiniu, langai dekoruoti lietuviško marginio užuolaidomis, parketas sudėtas tradicinio lietuvių kilimo pavyzdžiu.

Lubinis ir sieniniai šviestuvai padaryti iš medžio ir ragų.

Vyrauja tulpių motyvai.

Baldai atlaikė šalies okupacijos negandas.

Prezidento kambario sienos apmuštos tautinių raštų audiniu, langai dekoruoti lietuviško marginio užuolaidomis

Lubas puošia šviestuvas iš medžio ir ragų

Lietuviškos svetainės pavyzdžiu įrengto Prezidento kambario panoraminis vaizdas

Mažoji salė (Kunigaikščių menė)

*Mažosios salės (Kunigaikščių menės)
lubinis šviestuvas*

Mažoji salė, arba Kunigaikščių menė. Taip salė pavadinta dėl joje kabėjusių Lietuvos didžiųjų kunigaikščių atvaizdų, rodžiusių vyravusį kunigaikščių „kultą“. Karaliaus Mindaugo, kunigaikščių Kęstučio, Vytauto Didžiojo, Algirdo, Vytenio ir Gedimino atvaizdus išskirtinai šiai erdvei nutapė dailininkas Petras Kalpokas. Atsižvelgiant į paveikslų dydį, jų išdėstymą, salėje įrengti pirmuosiuose Ramovės rūmuose buvę deglo pavidalo šviestuvai. Lietuvos valdovų atvaizdai Mažąją salę puošė iki Antrojo pasaulinio karo. Jam vykstant, paveiksłai paslaptinai dingo. Vėliau jų ieškota, bet nesėkmingai. Ramovės vadovai ketino užsakyti nutapyti paveikslų kopijas, tačiau netikėtai jie buvo aptikti Vytauto Didžiojo karo muziejaus fonduose. Sovietmečiu šie dailės darbai nebuvo sunaikinti, nes muziejuje laikyti kaip nežinomo tapytojo kūriniai. Paveiksłai vertingesni labiau istorijos nei meno atžvilgiu. Dabar jie vėl puošia Mažąją salę.

■ ĮDOMŪS FAKTAI

Dailininkas Petras Kalpokas nutapė penkis naujus paveiksłus, o vieną – kunigaikščio Kęstučio atvaizdą tik pataisė, perpiešdamas kalaviją.

Tapytojo atlygis siekė 2 500 litų.

Ramovės valdybos pageidavimu kunigaikščiai vaizduojami stovintys, išskyrus kunigaikščius Gediminą ir Kęstutį – jie nupiešti raiti.

Kunigaikščio Gedimino paveikslo aukštis – beveik 3 metrai, kitų Lietuvos valdovų – 2 metrai 60 centimetrų.

Antrosios sovietų okupacijos metu bene labiausiai nukentėjo kunigaikščio Gedimino atvaizdas. Manoma, kad per karą kareiviai su šiuo paveiksłu žaidė smiginį – rasta daug neiškiros kilmės skylių.

Vytauto Didžiojo seklyčia. 1930 metais minėdama kunigaikščio Vytauto Didžiojo mirties ir karūnacijos 500-ąsias metines, Ramovės taryba išpareigojo įrengti salę, kuri primintų garbingą Vytauto Didžiojo valdymo metą ir kuo išsamiau atskleistų kunigaikščio žygius. Vytauto Didžiojo seklyčios interjero projektą sukūrė architektas J. Kova-Kovalskis, jį įgyvendino Jonas Prapuolenis. Seklyčios sienas juosia grakščios trilapės medinės arkos. Prie jų puikiai dera gotikos stiliaus baldai. Tarpukariu seklyčioje akį traukė masyvus pilko ir balto marmuro židiny su skulptoriaus B. Pundziaus padarytais ornamentais, dvigubo kryžiaus ir Gedimino stulpų bareljefu. Sovietmečiu šios detalės buvo nudaužtos, nukabinta židinio centre viršuje buvusi natūralaus balto marmuro paminklinė lenta, išimti skulptoriaus Petro Rimšos lieti Vytauto Didžiojo medaliai, sunaikinti dailininko Stasio Ušinsko sukurti heraldiniai langų vitražai, uždažyti dailininko Jono Mackevičiaus pano, nutapyti pagal lenkų dailininko Jano Matejko (Jan Matejko) paveikslus, vaizduojančius Vytauto Didžiojo žygius.

Sovietų laikais Vytauto Didžiojo seklyčia buvo labiausiai nuniokota. Rekonstruojant Ramovę, restauruotos seklyčios lubos ir parketas, atkurti J. Mackevičiaus nutapyti pano, S. Ušinsko sukurti heraldiniai vitražai, židinio bareljefai. Į židinio centre pakabintą marmuro lentą įdėti autentiški Vytauto Didžiojo medaliai. Juos išsaugojo ir Ramovei perdavė P. Rimšos sūnėnas architektas Aidas Rimša.

■ ĮDOMŪS FAKTAI

Apie du trečdaliai sienų apkalta mediniu gotikos stiliaus paneliu su kolonomis, arkomis ir karnizu.

Seklyčios grindys – tautinių audinių raštų parketas.

Radiatoriai dekoruoti gotikos stiliaus grotelėmis.

Šviestuvų detalės autentiškos. Sietyną puošia krištolo lemputės su lėkštelėmis, sieninius šviestuvus – briedžių ragai (tokia šviestuvų puošyba būdinga gotikos stiliui).

Jono Mackevičiaus tapyti Vytauto Didžiojo žygius vaizduojantys pano „Suvažiavimas Lucke“, „Vytautas priima duoklę iš totorių“, „Vytautas prie Juodųjų jūrų“, „Vytautas prie Naugardo“, „Kryžiuočių stovykla“, „Žalgirio mūšis“, „Karališka medžioklė“ šiandien pripažįstami kaip vieni vertingiausių ir originaliausių kūrinių.

Vytauto Didžiojo seklyčia

Vytauto Didžiojo biustas, fone – S. Ušinsko heraldiniai vitražai

Sieniniai seklyčios šviestuvai dekoruoti briedžių ragais (tokia puošyba būdinga gotikos stiliui)

Trečiame aukšte lubos dekoruotos geometriniais ir augaliniais motyvais

Didžiosios salės empora

TREČIASIS IR KETVIRTASIS AUKŠTAI

Trečiame aukšte įrengta įvairios paskirties patalpų. Prieš karą Didžiosios salės emporoje veikusioje valgyklėlėje sovietmečiu buvo pastatytos sienos ir joje įrengtas kino projektorius. Rekonstruojant išgriovus nereikalingas sienas atkurtas pradinis šio aukšto planas – iš emporos vėl atsiveria vaizdas į Didžiąją salę. Restauruojant lubas aptiktas geometrinių ir augalinių motyvų dekoras (geriausiai išsilaikę autentiškų ornamentų fragmentai palikti atviri). Dabar šiame aukšte yra įsikūręs Lietuvos didžiosios kunigaikštienės Birutės karininkų šeimų moterų draugijos Kauno skyrius, brg. gen. Antano Gustaičio šachmatų klubas, vaikų žaidimų kambarys, karininkų svetainė, kur galima išgerti puodelį kavos arba arbatos, pažaisti biliardą, ir biblioteka.

Ketvirtame aukšte, kaip ir pirmiau, gali apsistoti iš toliau atvykę karininkai. Šiame aukšte taip pat įsikūrusios visuomeninės organizacijos, globojamos Krašto apsaugos ministerijos, ir meno kolektyvai.

Rekonstravus rūšį, duris atvers atnaujinta lazerinė šaudykla – čia pagal rastą autentišką rėmą yra atkurti sovietmečiu bitumu užpilti po kolonomis buvę šaudyklos langai, skleidę natūralią šviesą, sporto salė, biliardo kambarys, treniruoklių salė ir poilsio kambariai. Baigus tvarkyti patalpas (restauravus visas vertingas interjero detales), tikimasi, bus pereita prie rūmų fasado ir kitų erdvių – norima atkurti buvusią vidinio kiemelio aplinką ir vasaros oranžeriją.

Karininkų ramovės pastatas – ypatinga kultūros vertybė, siejanti urbanistikos, architektūros, meno, technikos laimėjimus, rodanti istorijos raidą nuo seniausių iki dabartinių laikų. Tai istorinis ir memorialinis paminklas, pabrėžiantis karininkijos svarbą ir laimėjimus.

UDK 728(474.5)

Ka629

NAUDOTA LITERATŪRA

DAGYS, A. Ekskursijos po Kauno įgulos karininkų ramovę informacija [Kaunas, 2012 m. birželio 14 d.].

Inž. B. Ramovės rūmai. Kardas, 1936, kovo 1, nr. 5 (234), p. 127–130.

Inž. B. Ramovės rūmai. Kardas, 1937, balandžio 15, nr. 8 (262), p. 187–192.

Ginklas ir kultūra mūsų tėvynės vyriausias saugotojas. Kardas, 1937, gegužės 1, nr. 9 (263), p. 205.

GRIGAITĖ, A. Tarpukario didybė, kurioje buvo pamirštas karas [žiūrėta 2012 m. gegužės 18 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.kaunaskitaip.lt/node/38>>.

NAVICKIENĖ-ALMONAITYTĖ, V. Karininkų ramovės pastatų komplekso Karininkų ramovė (išlikęs, u. k. 1137); [žiūrėta 2012 m. gegužės 18 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.autc.lt/Public/HeritageObject.aspx?id=881&cr=3>>.

Naujoji Romovė – nauja gdynė karių šeimoje. Kardas, 1937, gegužės 1, nr. 9 (263), p. 204.

ŠLIŽYS, J. Lietuvos Karininkų Ramovės naujųjų rūmų įkurtuvės. Kardas, 1937, gegužės 1, nr. 9 (263), p. 208–210.

VALIUKONIENĖ, V. Reprezentaciniai Kauno karininkų ramovės rūmai [žiūrėta 2012 m. gegužės 18 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.kamane.lt/Spaudos-atgarsiai/2007-metai/Rugsejis/Architektura/REPREZENTACINIAI-KAUNO-KARININKU-RAMOVES-RUMAI>>.

NUOTRAUKOS

Kauno įgulos karininkų ramovės (KĮKR) archyvo
Laikraščio „Lietuvos žinios“ archyvo (nuotraukos perduotos naudoti KĮKR)
Kristinos Čyžiūtės, Alfredo Pliadžio, Artūro Užgalio

LITUOVOS KARIUOMENĖS KAUNO ĮGULOS KARININKŲ RAMOVĖ

A. Mickevičiaus g. 19, LT-44310 Kaunas
Tel.: (8 37) 20 90 87, (8 37) 22 85 94
Faks. (8 37) 20 90 00
El. p. ramove@kaunas.init.lt

ISBN 978-609-412-031-2

Dizainerė Loretą Keršytė
Maketavo Krašto apsaugos ministerijos bendrųjų reikalų departamento
Leidybos skyrius, Totorių g. 25/3, LT-01121 Vilnius
Spausdino Lietuvos kariuomenės Karo kartografijos centras,
Muitinės g. 4, Domeikava, Kauno r.

www.kam.lt